

Slutevaluering af Fritidsjobindsatsen i Skole- og Dagtilbud, Aalborg Kommune

Afreportering på resultaterne af projektet

Indhold

1. Baggrund og formål	3
2. Målgruppe	3
3. Slutevalueringens datagrundlag	4
4. Hvor mange unge har været med i fritidsjobindsatsen?	4
5. Hvilken betydning har fritidsjobindsatsen for de unge?	7
Om de unges livskvalitet	7
Om uddannelse og arbejdsmarkedet	8
6. Virksomhedernes erfaringer med at have en ung i fritidsjob?	10
7. Hvor er de unge som har været i berøring med fritidsjobindsatsen i dag?	11
8. Hvilken indkomst har de unge?	13
9. Hvilke erfaringer har kommunen fået med projektet?	14
Om de unges motivation	14
Om rekruttering af virksomheder	14
Om matchning af ung og virksomhed	15
Bilagsmateriale	16

Kolofon:

Center for Dag- og Døgnilbud
Juli 2020
2019-030364./ 2019-030364-14

1. Baggrund og formål

Fra 1. august 2017 - 1. august 2020 har Aalborg Kommunes Skole- og Dagtilbud gennemført et projekt med fritidsjobindsats for unge under 18 år. De unge går på skolerne Vissegård, Bakkeø og Bådgruppen samt enkelte fra specialklasser på almindelige folkeskoler.

Undersøgelser viser, at unge er mere tilbøjelige til at gennemføre en uddannelse eller være i beskæftigelse, hvis de har et fritidsjob. Derfor er der etableret en fritidsjobindsats med henblik på at ruste de unge til at indgå på arbejdsmarkedet samt højne deres livskvalitet (se evt. projektbeskrivelsen i bilag 6).

En fritidsjobkonsulent har været ansat i projektet til at finde egnede virksomheder og har undervejs motiveret og støttet de unge i at kunne varetage fritidsjobbet.

Projektet er støttet med 1,5 mio. kr. fra den A. P. Møllerske Støttefond.

Aalborg Kommune har valgt at fortsætte indsatsen efter endt projektperiode. I skoleåret 2020/21 videreføres fuldtidsstillingen som fritidsjobkonsulent således, og der er bevillet 75.000 kr. til refusion til virksomhederne.

Tilbuddene i Skole- og Dagtilbud indtræder samtidig i en ny specialskoleorganisering i Skoleforvaltningen i Aalborg Kommune, og bliver derved en del af en større organisering sammen med kommunens øvrige specialskoler.

2. Målgruppe

Eleverne i Skole- og Dagtilbud hører til blandt nogle af kommunens mest udsatte unge. Der visiteres til skoletilbuddet via barnets myndighedsrådgiver blandt andet som et alternativ til anbringelse. Tilbuddene drives af Socialafdelingen i Aalborg Kommune. Der er altså tale om elever, som ikke kan gå i specialklasse på en almindelig folkeskole, men elever som har brug for et specialtilbud med andre rammer og pædagogisk indhold.

Som tommelfingerregel er 80 % af danske børn og unge inden for området af normal trivsel. 15 % er i risiko for mistrivsel, og 5 % vil tilhøre en særligt udsat gruppe. Ledelsen i Skole- og Dagtilbud karakteriserer målgruppen i tilbuddene som tilhørende de øverste ca. 2 % i gruppen af de mest udsatte børn og unge. Mange af skoletilbuddenes unge er enten anbragte eller er anbringelsestruede og fra forskning ved vi, at anbragte børns skoleliv er præget af højt skolefravær og et lavere karaktergennemsnit. Eleverne i Skole- og Dagtilbud har dermed komplekse, sammensatte problemstillinger, som Skole- og Dagtilbuddet løfter gennem et skoletilbud, som også søger at arbejde med den unges forældre samt den unges fritid – og fritidsjob.

For at opfylde fritidsjobprojektets mål, om at flest mulig unge skal varetage et ordinært fritidsjob, kræver det, at der arbejdes hele vejen rundt om den unge, og i nogle tilfælde vil målet om ordinært fritidsjob have lange udsigter.

3. Slutevalueringens datagrundlag

Navn	Dataform og kilde	Antal besvarelser
Oversigt over elever i fritidsjob pr. 26.06.2020 (Bilag 1)	Nøgletal, Skole- og Dagtilbud	39 ud af 39* (100%)
Resultater af samtaleskemaer med unge i fritidsjob (Bilag 2)	Strukturerede, korte interviews, Skole- og Dagtilbud	25 ud af 36 (69%)
Resultater af samtaleskemaer med forældre til unge i fritidsjob (Bilag 3)	Strukturerede, korte interviews, Skole- og Dagtilbud	22 ud af 36 (61%)
Resultater af samtaleskemaer med kontaktperson ¹ til unge i fritidsjob (Bilag 4)	Strukturerede, korte interviews, Skole- og Dagtilbud	19 ud af 36 (54%)
Resultater af spørgeskema til virksomheder (Bilag 5)	Spørgeskema, Center for Dag- og Døgntilbud	28 ud af 36 (78%)
Interview med Skoleleder og Fritidsjobkonsulent	Semistruktureret interview, Center for Dag- og Døgntilbud	-
Interview med unge fra Skole- og Dagtilbud	Semistrukturerede interviews, Center for Dag- og Døgntilbud	3 ud af 36 (8,3%)
Oversigt: Hvor er de unge i dag?	Registerudtræk, Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU)	33 ud af 36 (92%)
Oversigt: De unges indkomst før, under og efter projektet	Registertræk, DREAM data	36 ud af 36 (100%)

*Note: Ved projektafslutning er der 39 deltagere. 3 deltagere er først kommet med i indsatsen i juni 2020, og indgår derfor ikke i dataindsamlingen. I det følgende vil der være enkelte tabeller, hvor vi har adgang til oplysninger om alle 39 elever.

Slutevalueringen er gennemført i et samarbejde mellem Center for Dag- og Døgntilbud og Kvalitetsenheden i Aalborg Kommune, som varetager analyse- og evalueringsopgaver.

4. Hvor mange unge har været med i fritidsjobindsatsen?

Af oversigten i bilag 1 fremgår det, at 39 unge pr. 26. juni 2020 har deltaget i fritidsjobindsatsen. Der er etableret 48 fritidsjob, idet nogle unge har været ansat i forskellige virksomheder undervejs i projektet.

I den oprindelige projektbeskrivelse er der estimeret i alt 45 unge til fritidsjobindsatsen. Årsagen til, at projektet ikke helt når dette antal unge er primært, at visitationsmønsteret til Skole- og Dagtilbud har ændret sig imod stadig yngre børn – evt. som konsekvens af kommunens udviklingsstrategi på børn- og ungeområdet, som blandt andet fordrer forebyggelse til anbringelse og tidligere problemopsporing. Der er også sket en reorganisering af særligt det ene af de tre tilbud i Skole- og Dagtilbud til at kunne tage imod yngre børn, fordi der har været pres på ventelisterne. Det betyder, at en del af børnene i tilbuddene ikke er gamle nok til at

¹ Betegnelsen kontaktperson dækker over både lærere og pædagoger.

varetage et fritidsjob. Men der er altså iværksat fritidsjob for stort set alle de unge, tilbuddene har på 14-15 år og ældre. Der er altså ikke flere unge i målgruppen.

Skole- og Dagtilbud bliver pr. 1. august 2020 organiseret sammen med andre lignende specialskoletilbud og samles i en ny struktur i Skoleforvaltningen i Aalborg Kommune. I den sidste del af projektperioden har Skole- og Dagtilbud derfor indgået samarbejde med nogle af de øvrige skoler med specialklasser om at etablere en fritidsjobindsats for konkrete elever. Det er en af årsagerne til, at der er sket en stigning i rekrutteringen af nye elever siden midtvejs-evalueringen. I den nye organisering vil der være langt flere unge inden for målgruppen – ca. 3 gange så mange som i dag.

Fritidsjobindsatsen opererer med forskellige typer af fritidsjob, henholdsvis: *Fritidsjob som prøveperiode*, *fritidsjob med tilskud* og *fritidsjob på ordinære vilkår*. Typerne indebærer følgende:

Fritidsjob som prøveperiode

Alle de etablerede fritidsjobforløb er startet op med en prøveperiode, bestående af 14 dages praktik. I denne periode har den unge og virksomheden mulighed for at se hinanden an og finde ud af, om de er det rette match. I prøveperioden er fritidsjobkonsulenten i tæt og løbende kontakt med både virksomheden og den unge, for at afklare og afhjælpe eventuelle uenigheder og problematikker. Den unge får ikke løn i prøveperioden, men forsikres gennem Ungdommens Uddannelsesvejledning i Aalborg Kommune.

Fritidsjob med tilskud

Efter en vellykket prøveperiode ændres karakteren af fritidsjobbet til et fritidsjob med tilskud. I denne type fritidsjob modtager den unge løn for sin arbejdsindsats. Det er virksomheden der udbetaler lønnen til den unge, hvorefter Skole- og Dagtilbud refunderer lønsummen til virksomheden. Fritidsjobkonsulenten er i denne type fritidsjob stadig i kontakt med virksomheden og den unge ift. at sikre, at fritidsjobbet fortløbende bidrager positivt til den unges hverdag. I denne type fritidsjob sker der løbende opfølgninger mellem fritidsjobkonsulent og skoleleder ift. at drøfte muligheden for, at den unge kan overgå til fritidsjob på ordinære vilkår.

Fritidsjob på ordinære vilkår

Unge kan gå fra fritidsjob med tilskud til et fritidsjob på ordinære vilkår, når det vurderes, at den unge så at sige, kan tjene sin egen løn. Med dette forstås, at den unge indgår og bidrager på arbejdspladsen, som ordinær ungearbejder. Ved denne type fritidsjob udbetaler virksomheden løn til unge, uden at modtage refusion. I denne type fritidsjob er fritidsjobkonsulenten ikke i kontakt med virksomheden i samme grad som ved de øvrige typer, og kan ikke på samme måde som ved fritidsjob med tilskud stille krav til virksomheden ift. den unges trivsel.

Af bilag 1 fremgår, at der ved et øjebliksbillede 26. juni 2020 er en overvægt af fritidsjob med tilskud, bl.a. fordi flere af forløbene er nye. Ved midtvejs-evalueringen var blot et enkelt fritidsjob på ordinære vilkår, så der er sket en positiv udvikling, efterhånden som de unge har fået

mere tid i deres fritidsjob, hvor de kan håndtere flere og flere opgaver selvstændigt. I dag er således 10 fritidsjob på ordinære vilkår.

Leder af Skole- og Dagtilbud Søren Frost og Fritidsjobkonsulent John Nielsen fortæller i deres interview, at der er mange dagligvarebutikker blandt de virksomheder, der har taget unge i fritidsjob. For disse butikker er det afgørende, at den unge er hurtig og kan bestride kassefunktionen, hvis han/hun skal kunne ansættes på ordinære vilkår. Nogle unge har kunnet optræne færdighederne til denne opgave hurtigt, mens det for andre er for stor en mundfuld, hvorfor der stadig gives tilskud. I tilfælde hvor den unge og virksomheden/arbejdsopgaverne ikke matcher er det løbende blevet vurderet om den unge skal ansættes i en ny virksomhed med andre arbejdsopgaver.

Det har fra starten af projektet været et mål, at alle unge på et tidspunkt skal overgå til et fritidsjob på ordinære vilkår. Det er for så vidt stadig ambitionen, der arbejdes hen imod. Men det har også vist sig, at for den målgruppe, der er visiteret til Skole- og Dagtilbud, er der så massive problemer i og omkring den unge, at en ansættelse på ordinære vilkår kan have et længere perspektiv for mange af de unge og er måske ikke realistisk i den nuværende situation.

Søren og John fortæller, at der for de mest udsatte unge også er fordele ved, at jobbet for nuværende ikke kan overgå til ordinær ansættelse. Når de unge er i fritidsjob med tilskud, kan der stilles krav til virksomhederne og ske en tættere opfølgning, der sikrer den unges trivsel bedst muligt, og på den måde kan understøtte og fastholde den unge i sit fritidsjob.

Skole- og Dagtilbud har oprettet deres eget "firma" – Clean Plan – hvor enkelte, meget sårbare unge kan få deres start i fritidsjob i beskyttede rammer. De unge, der er ansat dér, har f.eks. varetaget rengøringsopgaver på skolen eller i kirken ved siden af (den ene er efterfølgende fortsat i et arbejde på kirkegården).

For nogle af de unge, træder timerne i fritidsjobbet i stedet for timer i skolen, f.eks. en dag om ugen. Dette er en måde at skabe åndehuller i den unges hverdag, så den unge kan overkomme de timer, hvor han/hun modtager undervisning i skolen. John og Søren fortæller, at det for nogle unge har fungeret godt med denne vekselvirkning mellem skole og job og mulighed for ventilering.

Type fritidsjob - status pr. 1. juni 2020

Type fritidsjob	Antal elever	Bemærkninger
Fritidsjob som prøveperiode	10	5 forløb i prøveperiode er fortsat i gang, og hvor det vil vise sig, om den unge kan fortsætte med tilskud eller som ordinært ansat
Fritidsjob med tilskud	19	1 fritidsjob er overgået til uddannelsesforløb i virksomheden
Fritidsjob på ordinære vilkår	10	1 fritidsjob har desuden resulteret i en aftale mellem virksomheden og den unge om en kommende læreplads

5. Hvilken betydning har fritidsjobindsatsen for de unge?

Besvarelsen af fritidsjobbets betydning for de unge trækker på samtaleskemaer med unge, de unges forældre, de unges kontaktpersoner (se bilag 2, 3 og 4) samt interview med skoleleder Søren Frost og Fritidsjobkonsulent John Nielsen.

Der er følgende langsigtede mål for fritidsjobindsatsen:

- At højne de unges livskvalitet
- At ruste de unge til at indgå på arbejdsmarkedet

Om de unges livskvalitet

Når vi spørger de unge selv, deres forældre og deres kontaktpersoner i skoletilbuddene, er der lidt forskellige svar på, hvorvidt der opleves en positiv udvikling for den unge, mens fritidsjobindsatsen har stået på. Halvdelen af de unge oplever selv, at der er sket en positiv udvikling, mens langt flere (96% af forældrene og 77% af kontaktpersonerne) har lagt mærke til en positiv udvikling hos den unge.

Vi ser samme billede, når der spørges til, om der opleves øget trivsel. Omkring halvdelen af de unge fortæller, at de trivsel bedre i dag. Til sammenligning vurderer 76% af forældrene og 89% af kontaktpersonerne, at de unge i dag er kommet i bedre trivsel. De angiver, at der kan være flere forskellige årsager til, at de unge er i bedre trivsel, men fritidsjobindsatsen vurderes som en vigtig faktor heri. En positiv udvikling er altså mere synlig for de voksne tæt på de unge end for de unge selv.

John og Søren fortæller bl.a., at de har set unge, som Skole og Dagtilbud ikke er lykket med i skoleregi, men hvor deres redning har været fritidsjobbet. De unge kommer ud på en virksomhed med en anden jargon. Det er ikke "kommunen", men en rigtig arbejdsplads med sine egne regler og normer. På arbejdspladserne er nogle af de unge mennesker bedre til, meget hurtigt, at tilegne sig de sociale kompetencer og spilleregler, end de har været det i skolen. Med et fritidsjob kommer de unge også tættere på et liv nær det "normale" ungdomsliv, og det er de unge meget optagede af, fortæller John og Søren.

De unge, der selv oplever en udvikling og bedre trivsel, fortæller typisk, at de har lært noget af at have et fritidsjob, og de har været glade for arbejdet. Nogle fortæller,

De unge siger f.eks.:

Det har bare været godt for mig.

Jeg føler mig mere selvstændig.

Jeg føler mig bedre i skole og i fagene.

Jeg har lært forskellige praktiske ting.

Det er dejligt at tjene sine egne penge.

Jeg er blevet mere optimistisk. Jeg har fået mere "plads" til at gøre det, jeg vil derhjemme. Jeg er blevet mere optimistisk vedrørende min fremtid.

Det er det samme som før.

Jeg har det godt med at arbejde fremfor at gå i skole.

Arbejdet har givet en struktur til min hverdag, både de dage hvor jeg arbejder, men også de dage hvor jeg ikke arbejder.

Jeg vil gerne blive ved med at arbejde, også når jeg er færdig med skolen.

Det er rart at tjene penge, men jeg tog egentlig jobbet for at komme væk fra at lave ballade med mine venner.

Jobbet skulle egentlig hjælpe på at jeg kom mere i skole, for det gjorde jeg ikke. Men da jeg så fik jobbet ville jeg faktisk kun arbejde.

Min mor blev sur over at jeg ikke kom i skole, men hun fik respekt for min arbejdsmoral.

Jeg havde ikke noget socialt i skolen, men på arbejdet var der mange mennesker, de er mega søde og sådan. Alle siger hej og vi spiser sammen.

at det har været godt at tjene sine egne penge. Andre unge oplever ikke den store udvikling – for dem føles det ikke anderledes end før.

Forældrene – som ser en tydelig udvikling hos deres børn - bemærker særligt, at de unge har fået mere selvtillid og tro på sig selv, når de oplever at lykkes i fritidsjobbet og udfylder en vigtig plads i virksomheden. Nogle af de unge beskrives sådan, at de er blevet mere pligttopfyldende, udadvendte, eller at der er færre konflikter i hjemmet. Kun få forældre fortæller, at virksomheden ikke var det rette match for deres søn/datter. En af de unge fortæller: ”Jobbet har givet mig en følelse af, at der faktisk er noget jeg kan. Det har skolen aldrig givet mig, den har faktisk givet mig det modsatte – kun nederlag”. Det ses i ovenstående, at fritidsjobbet bidrager til et øget selvværd hos den unge, og dette gør sig gældende for en stor del af de interviewede unge.

Om uddannelse og arbejdsmarkedet

42% af de unge oplever, at fritidsjobbet har givet dem tanker om uddannelse og job, som de ikke havde inden. Nogle af de unge skriver konkret, hvad de gerne vil være.

Blandt forældrene er det 64% der oplever, at den unge er blevet mere bevidst om sine fremtidsmuligheder, og blandt kontaktpersonerne i skoletilbudene er det 71%.

John og Søren forklarer, at de ser en effekt af fritidsjobbene på de unges motivation for skolegang. Dette ses blandt andet ved mindre skolefravær på skoledage hvor den unge udover skole også havde fritidsjob. De unge får for alvor øjnene op for, at kan være nødvendigt at uddanne sig, hvis man gerne vil have sit drømmejob. Og for at det kan ske, må man nogle gange lave lidt mere i skolen. Fritidsjobbet har givet de unge nyt håb og en tro på, at de kan noget. En ung fortæller i forlængelse heraf:

”Modsat skolen er arbejdet mit eget valg, og noget jeg er glad for. Jeg har lært at tage ting alvorligt, når jeg selv har valgt at være der. Det kommer også til at betyde jeg i fremtidige uddannelsesvalg nok er bedre til at tage det seriøst (...) Før jeg fik

Forældrene siger f.eks.:

Han har fået lyst til at uddanne sig.

Hun har fået super meget lyst til at få et job og tro på sig selv.

Hun var glad for at arbejde. Det var et positivt holdepunkt i fritiden.

Var overrasket over at han kunne klare det. Er stolt af ham.

Det gav det sidste skub og oplevelse af sejr. Han har fået mere selvværd og gå på mod. Det hjælper ham bedre igennem en skoledag.

Anders er gået fra at være meget genert og usikker til at føle sig værdifuld og have noget at byde ind med. Det har helt sikkert styrket ham at få succeser med først små opgaver såsom at sætte prismærker på varer til at sidde ved kassen.

Hun er glad og tilfreds med sit arbejde. Hun finder mere og mere ud af, hvad penge er.

Han har udviklet sig mere både personligt og arbejdsmæssigt. Han ser arbejde som en nødvendighed og har fået god indsigt i, at man skal yde for at få penge. Han er kommet væk fra gaden og har fået mere selvtillid.

Det har været til gavn for Kamal at komme ud og se en virksomhed indefra, det kan måske hjælpe ham med at bedømme om det er noget lignende han ønsker at arbejde med i fremtiden.

Det at hun er glad for at arbejde smitter af på hendes opførsel herhjemme – hun skælder ikke så meget ud og er ikke sur på os.

Hjemme: selvsikker og fået følelsen af - jeg kan godt. Er blevet god til at tage med ud hvor der er mange mennesker (det har tidligere været svært) Mere selvværd gør, at han hviler mere i sig selv og begynder at kigge mere ud af. Det giver ham mere overskud socialt, og der mærker vi herhjemme.

Alle navne er fiktive.

fritidsjobbet hos xx ville jeg ikke lave noget hvor der var mange mennesker, for eksempel i en butik, og nu har jeg lige søgt job i Netto”.

Som det ses har fritidsjobbet for denne unge ikke blot givet håb og tro på at en uddannelse er opnåelig, men også sporet den unge ind på hvilke konkrete uddannelser og brancher der kunne være relevante. Den konkrete ”afprøvning” af jobbet har dermed en motiverende, afklarende og opbyggende betydning for flere unge.

Nogle af de unges forældre fremhæver også, at de unge er blevet mere motiverede for skolegang, og det har været godt for dem at opleve livet på en rigtig virksomhed. Også i forhold til at finde ud af, hvad man gerne vil i livet. Flere fortæller, at de unge lærer noget af at tjene deres egne penge, og at den unge f.eks. er træt, når han eller hun kommer hjem fra arbejdet.

Fra skolesiden oplever kontaktpersonerne også, at de unge udvikler sig såvel fagligt som socialt og menneskeligt. Nogle elever bliver mere motiverede for skole og uddannelse, og vælger oftere undervisningen *til* eller yder en større arbejdsindsats i skolen.

Kontaktpersonerne fortæller, at nogle af eleverne har fået en bedre døgnrytme, hvor de bliver naturligt trætte efter en arbejdsdag og derfor sover i nattetimerne og møder mere veloplagte frem i skole.

Det er generelt kontaktpersonernes faglige vurdering, at fritidsjobindsatsen har haft en positiv effekt på de unge. De giver i deres svar udtryk for at se unge med større selvtillid, ansvarlighed, selvindsigt og glæde ved at bestride et job og være en del af et arbejdsmæssigt fællesskab.

6. Virksomhedernes erfaringer med at have en ung i fritidsjob?

Virksomhederne ytrer sig meget positivt om deres deltagelse i projektet – både der, hvor den unge fungerer godt, og måske er blevet ansat ordinært, men også de steder hvor der har været mange udfordringer omkring den unge, og ansættelsesforholdet måske er ophørt igen. Nogle af de udfordringer, der har været, har f.eks. været omkring den unges ustabilitet, samarbejdet med den unge, den unges selvstændighed og kommunikationen med den unge.

Der er stor forskel på virksomhederne. Der er mange dagligvarebutikker i projektet, som er vant til at have ungarbejdere på ordinære vilkår. Andre virksomheder har ikke tidligere haft unge, og andre igen er kommunale arbejdspladser og projekter, hvor man har erfaring med f.eks. aktivering af udsatte borgere men ikke nødvendigvis unge.

Virksomhederne har typisk ønsket at deltage i projektet, fordi de syntes, at det lød spændende og gerne ville være med til at give en ung chancen for at prøve kræfter med arbejdslivet. Nogle virksomhedsejere fortæller, at de selv havde det svært i skolen og derfor gerne vil være med til at hjælpe de unge til at finde et fritidsjob.

John Nielsen fortæller, at det har været let at finde virksomheder, der ville tage imod de unge fra Skole- og Dagtilbud i fritidsjob. Virksomhederne fortæller også, at de har haft et rigtig fint samarbejde med projektet og eventuelle udfordringer omkring den unge er håndteret ved fælles hjælp undervejs i projektet.

Den store velvilje, projektet har mødt blandt virksomhederne, vidner om en høj grad af social kapital. Det er tydeligt, at der er grobund for samarbejdet med virksomhederne i Aalborg Kommune, når projektet til næste skoleår bredes ud og kan optage mange flere elever i indsatsen. Næsten alle virksomheder giver også udtryk for, at de gerne en anden gang tager en ung i fritidsjob fra Skole- og Dagtilbud.

Nogle virksomheder har oplevet succes hos den unge, og hvor den unge har udviklet sig mærkbart gennem ansættelsesforholdet f.eks. i forhold til modenhed, ansvar og opgaveløsning. Mange unge er på den måde overgået til et fritidsjob på ordinære vilkår. Andre virksomheder har oplevet unge, der er faldet fra igen – typisk efter den unges eget ønske.

Som citaterne i højre blok fortæller, er de unge blevet mødt af velvillige, rummelige virksomheder, men samtidig virksomheder som også har stillet krav til de unge. Virksomhedernes krav – og tydelighed heromkring - har været vigtig,

Virksomhederne siger f.eks.

Vi er meget glade for at have Camilla ansat og vil ansætte hende ordinært. Hun varetager sine arbejdsopgaver på lige fod med andre ungarbejdere. Camilla stopper i skolen og vil gerne arbejde noget mere.

Butiksmedhjælp Imaad ansættes ordinært hos virksomheden. Imaad er blevet meget selvstændig i sin opgaveløsning i virksomheden og tager initiativ til at lære nyt. Han er begyndt at få ansvar for bestilling og disponering af forskellige varer.

William har haft svært at acceptere, at hans funktion i butikken også indebar kassefunktion.

Liam har været meget svingende i sit fremmøde. Derudover har det været vigtigt, at Liam var tilknyttet en fast person i virksomheden, men det har ikke altid været muligt.

Ungarbejdere forventes at kunne varetage alle arbejdsopgaver i butikken og i et rimeligt tempo. Peter har været hos os i lang tid, og han har udviklet sig rigtig meget – men han skal flytte sig noget endnu, før han er på niveau med andre ungarbejdere.

Der er blevet talt med Mathias omkring holdånd, og at han er en vigtig del af teamet, og det svigt som man lader sine kolleger i når man ikke møder op på arbejde.

Det har været godt for Lucas at have et fritidsjob, det har udviklet ham meget modenhedsmæssigt

Det har været en god oplevelse og vi har oplevet, at Mia fik stor støtte fra skolen til at komme i gang på arbejdsmarkedet.

Alle navne er fiktive.

idet Fritidsjobprojektet netop har haft som mål, at flest muligt unge skal overgå til fritidsjob på ordinære vilkår. En ung fortæller blandt andet i et interview, hvordan han er helt bevidst om de krav som virksomheden stiller til ham: *"Når jeg kommer på arbejdet hilser jeg på og tager tøjet på. Jeg er sammen med andre unge når jeg er på arbejde, det passer med når vi får varer. Det er ok at vi snakker sammen, men vi skal gøre det imens vi fylder op på hylderne. Man må ikke kun snakke"*.

7. Hvor er de unge som har været i berøring med fritidsjobindsatsen i dag?

Interessant er det også, hvordan det skolemæssigt er gået de unge, som har været en del af fritidsjobindsatsen. Nogle unge er fortsat i Skole- og Dagtilbud – andre er afsluttet og fortsætter deres skoletid i andet regi.

Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) har trukket registerdata i forhold til, hvor de unge går i skole i dag. 3 elever er fraflyttet kommunen, hvorved vi med UU-Aalborgs database ikke længere kan lokalisere de unges skoleplacering.

Af de 36 unge er 10 fortsat tilknyttet Skole- og Dagtilbud. 11 går i dag i specialklasse på en folkeskole, mens 3 går i en almindelig folkeskole eller på efterskole. Der er 3 unge i FGU og 1 i STU. 3 elever i arbejde på fuld tid. Herudover er en elev i dag i foranstaltning efter serviceloven, mens en anden er offentligt forsørget (er fyldt 18 år).

Skoleplacering - juni 2020	Antal elever
Skole- og dagtilbud (fortsat)	10
Specialklasse i Folkeskolen eller UngAalborg Uddannelsescenter	11
Folkeskole eller efterskole	3
FGU	3
STU	1
Arbejde – fuld tid	3
Foranstaltning på fuld tid efter Serviceloven	1
Offentlig forsørgelse	1
Fraflyttet kommunen	3
Total	36

Folkeskolens afgangsprøver	Antal elever
Afsluttet 9. eller 10. klasse med eksamen i dansk, matematik, engelsk og samfundsfag	13
Afsluttet 9. eller 10. klasse – fritaget fra en eller flere prøver	5
Afsluttet 8. klasse	13

Afsluttet 7. klasse	3
Afsluttet 9. klasse – eksamen ukendt (går ikke i Skole og Dagtilbud)	5
Total	39

Tallene viser, at flere af de unge der har gået i Skole- og Dagtilbud, og som har været i berøring med fritidsjobindsatsen, har flyttet sig til en mindre foranstaltning. Eksempelvis går 11 unge i dag i specialklasse på en almindelig folkeskole, og 3 unge går i en almindelig folkeskoleklasse. Det at disse unge har rykket sig til mindre indgribende foranstaltninger vidner om, at de i dag er i bedre trivsel. Hvorvidt det er fritidsjobindsatsen der har været årsag eller medvirkende årsag hertil, kan evalueringen dog ikke give svar på.

8. Hvilken indkomst har de unge?

Dream-registret fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) er anvendt til at følge de unges indkomstgrundlag over tid. 2016 er første år, hvor én af de unge er registreret med en indkomst og i juni måned 2020, hvor tallene er trukket, var Dream-registret opdateret til og med marts 2020. Perioden, hvor vi kan følge de unge, er altså 2016 – marts 2020.

Ud af de 36 unge, er der i alt 26 der har haft et job med en indkomst. 22 har haft et job, efter de er kommet med i projektet, og 15 har også prøvet at have et job, før de kom med i projektet.

I gennemsnit har de 26 unge med job haft 11,7 måneders ansættelse. Der er forskelle på, hvor mange måneders ansættelse, de enkelte unge har haft – især fordi de har forskellig alder og forskelligt starttidspunkt i projektet – nogle går f.eks. i 7. eller 8. klasse og er næsten lige startet. Fordelingen ser sådan ud:

Antal måneder med indkomst	Antal elever
1-3 måneder	7
4-6 måneder	2
7-9 måneder	2
10-15 måneder	8
Over 15 måneder	7
I alt	26

Der er 9 elever, der er afsluttet i fritidsjobprojektet f.eks. pga. alder eller skoleskift. 4 af disse elever har siden afslutning fået nye jobs eller fastholdt det job, de var i.

De 26 elever har haft fritidsjob inden for forskellige brancher, og nogle har haft flere fritidsjob, så der i alt er 35 forløb med indkomst. Som det ses af opgørelsen herunder, er der især tale om jobs inden for handel (f.eks. dagligvarebutikker).

Branche	Antal elever
Handel	12
Sundhed og socialvæsen	5
Industri	5
Landbrug, skovbrug og fiskeri	4
Hoteller og restauranter	3
Transport	2
Kultur og fritid	1
Ejendomshandel og udlejning	1
Branchekode ikke fundet	1
Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service	1
Total	35

9. Hvilke erfaringer har kommunen fået med projektet?

Fritidsjobprojektet har givet vigtig viden til Aalborg Kommune om, hvordan sårbare unge kan indgå i fritidsjob og derved styrke deres trivsel, skolegang og tilknytning til arbejdsmarkedet. Som de fleste andre projekter, tager det tid og energi at løbe en ny indsats i gang. Projektet har været en god kick-start til en ny indsats, som nu er oppe og køre og kan integreres i den nye organisering omkring specialskolerne i kommunen. Noget af den læring, projektet har medført, og som danner grundlaget for en videreførelse, er gengivet i dette afsnit.

Om de unges motivation

I interviewet med John Nielsen og Søren Frost fortæller de, hvordan John sammen med den unges kontaktperson i skoletilbuddet taler med den unge om muligheden for et fritidsjob, og hvad den unge ønsker sig. Der bliver også talt med forældrene i den indledende fase.

Søren og John fortæller, at de i starten tænkte mere over, om den unge var klar til et fritidsjob. Men nogle har overrasket positivt, og i dag prøver de at iværksætte et fritidsjob, hvis den unge selv er motiveret for det. En læring, de tager med sig til det videre arbejde, er, at selvom nogle unge fungerer rigtig dårligt i skolen og måske også i familien, kan de godt varetage et fritidsjob, og de skal ikke udelukkes fra muligheden. Nogle gange kan det også have en positiv virkning i sig selv, at vi viser, at vi tror på, at de unge kan, lyder det fra John og Søren.

John og Søren fortæller også, at motivationen i høj grad er noget, der er kommet til blive selvforstærkende blandt de unge. Det er blevet en del af kulturen i Skole- og Dagtilbud, at her har vi et fritidsjob, og nye elever bliver en del af denne kultur. De unge kan se, hvordan andre har fritidsjob, og hvordan det giver adgang til penge, nyt tøj eller andre ting. Nogle unge har ikke selv haft forældre på arbejdsmarkedet, og det kan være nyt for dem at have personer tæt på med et job.

John og Søren fortæller også, at de unge ser jobbet som noget prestigefyldt. De unge er smerteligt bevidste om, at de går på specialskole, og fritidsjobbet bliver en måde, hvorpå de alligevel kan opleve sig som en del af "normaliteten". Med et fritidsjob på hånden kan det blandt andet være lettere og give selvværd til igen at indgå i vennekredsen i lokalområdet, hvor de unge bor.

Fritidsjobbet bliver på den måde noget efterstræbelsesværdigt, som de unge i høj grad er begyndt selv at efterspørge.

Om rekruttering af virksomheder

Projektet har rigtig gode erfaringer med rekruttering af virksomheder, hvor de unge kan placeres i fritidsjob. Fritidsjobkonsulenten John har haft let ved at finde virksomheder. Han fortæller, at når man præsenterer virksomheden for idéen, så er der mange, der gerne vil være med, og også gerne vil kendes for at ville tage et socialt ansvar.

John har tidligere arbejdet som virksomhedskonsulent i Aalborg Kommune på voksenområdet, og han har også i projektet kunnet trække på sit netværk blandt virksomhederne samt sine tidligere kollegaer i Jobcenter Aalborg. Johns oplevelse er, at det er meget lettere at tale med virksomhederne om at tage en ung ind i virksomheden end en voksen. Det giver også god mening at rykke den virksomhedsvendte indsats frem til at starte op i de tidlige år og dermed anvendes mere forebyggende, lyder det fra John.

John og Søren har også været på "charmeoffensiv" ved større virksomheder. Det har givet nogle åbninger i sig selv, samtidig med at virksomhederne har taget det med i deres respektive ledernetværk.

Når der rekrutteres virksomheder, der kan indgå i projektet, er John særligt opmærksom på graden af social kapital i virksomheden. Det er afgørende for matchning mellem ung og virksomhed, at der er tilgængelige virksomheder til at tage de udsatte unge ind og sikre dem en god oplevelse med at have et fritidsjob og ikke (endnu) et nederlag i livet.

Om matchning af ung og virksomhed

I matchningen er der fokus på, hvad den enkelte unge kan og gerne vil. Nogle unge har selv et ønske om en bestemt virksomhed eller branche, og så prøver John at etablere en aftale med en virksomhed.

Kendskabet til virksomhederne er væsentligt. Det giver et indblik i, hvordan man håndterer de unge i denne målgruppe, og på det personlige plan, hvor der kunne være kemi mellem den unge og virksomhedsejeren/lederen.

En stor del af de unge har brug for en mindre arbejdsplads med få mennesker at forholde sig til. Det vil ofte også være en fordel, når det er den samme faste medarbejder, der lærer den unge op og giver støtte i hverdagen.

John aftaler et møde med virksomheden om fritidsjobbet og tager den unge med derud. John tager sig af den indledende snak på mødet og får den unge på banen. Den unge fortæller lidt om sig selv, og virksomheden fortæller om jobbet. Der bliver lavet aftaler om, hvornår den unge skal starte, hvilket tøj han/hun skal have på, og hvordan man opfører sig på en virksomhed.

John følger op med de unge, når de er i fritidsjobbet. Det kan være forskelligt hvor tit afhængigt af behovet, men minimum en gang om måneden.

John og Søren fremhæver betydningen af, at de unge bliver ansat i virksomheden og ikke i projektet, hvor jobbet mere får karakter af aktivering. Når de unge er ansat i virksomheden, giver det en særlig følelse af at lykkes og være en del af et "normalt" ungdomsliv.

Afsluttende står Aalborg Kommune tilbage med en indsats, som vil blive videreført efter endt projektperiode, efter cementeringen af, at denne indsats er bæredygtig og meningsfuld for både Aalborg Kommune samt den unge. I Aalborg Kommunes fremtidige drift af fritidsjobindsatsen vil følgende erfaringer danne grundlag for den fremtidige indsats:

- Løbende fokus på tæt opfølgning hos alle aktører i projektet (herunder ung, kontaktpersoner, fritidsjobkonsulent, virksomhed, ledelse, mv.). Dette fordrer, at alle involverede er dedikerede til projektets mål.
- Involvering af flere parter, for at understøtte indsatsen (herunder den unge, den unges familie/netværk, kontaktpersoner mv.)
- Ledelsesansvar ift. projektet, opfølgning på projektet og evaluering af projektet.
- Systematik ift. løbende justering, opfølgning og erfaringsopsamling hos projektets medarbejdere og de projektansvarlige.
- Fokus på håndholdte overgange for unge som overgår til andre skoletilbud.
- Samarbejde mellem fritidsjobindsatsen og lignende tilbud i Aalborg Kommune (ex. Fritidsjob Aalborg).

Vi slutter denne slutrapport med et billede på, hvad et fritidsjob kan betyde for de unge. Unge, der har lidt mange nederlag, og som aller helst vil være ligesom alle andre unge:

”
REMA-tøjet

De er alle sammen meget meget bevidste om, at de går på en specialskole. Og i deres egen optik er det jo ikke fedt. Så de er også bevidste om, at de ikke er som andre normale unge. Og der kan man sige – i og med at du har et fritidsjob og tjener dine egne penge, og du kan tage af sted om morgenen i skole, hvor du har dit REMA 1000 arbejdstøj på, fordi senere på dagen skal du på arbejde, så lugter det jo lidt af – okay, jeg har også et liv, som er tættere på det normale, end jeg havde før (...)

Der er også en smerte i det for dem: jeg er ikke lykkes og derfor er jeg blevet sendt hen på den her skole, fordi jeg er ikke som alle mulige andre. Men med fritidsjobbet – DER ER JEG. Når jeg tager REMA-trøjen på – så er jeg én der arbejder i REMA. Når de stiger på bussen om morgenen, og de skal til skolen i deres NETTO tøj eller REMA 1000 tøj, så ER de noget.

”

John Nielsen, fritidsjobkonsulent

Bilagsmateriale

Bilag 1: Oversigt over elever i fritidsjob pr. 26.06.2020

Bilag 2: Resultater af samtaleskemaer med unge i fritidsjob

Bilag 3: Resultater af samtaleskemaer med forældre til unge i fritidsjob

Bilag 4: Resultater af samtaleskemaer med kontaktpersoner til unge i fritidsjob

Bilag 5: Resultater af spørgeskema til virksomheder

Bilag 6: Projektansøgning, Fritidsjobindsats i Aalborg Kommunes Skole- og Dagtilbud